

Naar een gezonde, kansrijke en veilige start voor ieder kind

Elk kind verdient de best mogelijke start in het leven en een optimale kans op een gezonde, kansrijke en veilige toekomst. Goede ontwikkeling van de lichamelijke, emotionele en psychische gezondheid in de eerste jaren is belangrijk en de basis voor gelijke kansen in latere jaren. Een goede start begint al voor de geboorte van het kind; zelfs nog vóór de conceptie. Dit vraagt van landelijke en lokale partners – politiek, beleid, uitvoering en organisaties – dat zij over de grenzen van hun eigen verantwoordelijkheid integraal kijken naar wat toekomstige ouders en het jonge kind in hun eigen leefomgeving nodig hebben om hun nieuwe verantwoordelijkheden aan te kunnen.

Een groot aantal partners met kennis en expertise van de periode -9 maanden tot 3 jaar hebben vijf kernprincipes geformuleerd die aan de basis liggen van een stevige start van het leven van het kind. Hiermee hebben we voortgebouwd op het 'Manifest 1001 Kritieke Dagen' en de TNO White Paper 'Investing in the first 1000 days for a healthy future'. Met deze kernprincipes hopen we landelijke en lokale partners bewust te maken van de urgentie, ieders verantwoordelijkheden en de potentiële impact van interventies voor (kwetsbare) aanstaande ouders en de vroege start. Hieronder hebben we de vijf kernprincipes beschreven. Wanneer landelijke en lokale partnerorganisaties deze principes met elkaar borgen en vormgeven, dragen we bewezen bij aan de best mogelijke start in het leven en een gezonde, kansrijke en veilige toekomst voor ieder kind.

Vijf kernprincipes

Begin vroeg: investeer vóór de conceptie, tijdens de zwangerschap en in de eerste levensjaren van het kind

Een goede start in het leven begint al vanaf het moment van conceptie en eigenlijk al daarvoor. De staat van de gezondheid van de ouders – in medisch, sociaaleconomisch en mentaal opzicht – voor en tijdens de zwangerschap is van invloed op de **toekomstige gezondheid van het kind**. Het is cruciaal dat hiervoor vóór en tijdens de zwangerschap aandacht en ondersteuning is, maar ook dat de toekomstige ouder(s) – en hun omgeving – zich bewust zijn van het **effect van de status van hun lichaam en levenswijze** (en onderlinge relatie) op de ontwikkeling van het kind. Naast medische (ondersteunings-) vragen zijn de psychosociale omstandigheden en mogelijke ondersteuningsbehoefte daarin, net zo belangrijk.

De impact van vroegsignalering

De impact van een goede start op de rest van het leven, vereist dat **kennis van de vroege ontwikkeling meer onder de aandacht wordt gebracht** en dat **ondersteuningsvragen vroegtijdig worden gesignaleerd** en direct worden opgepakt. Vroegtijdige interventies vergroten niet alleen de vitaliteit maar ook ontwikkelingskansen van alle ouders en kinderen. Op lange termijn kunnen deze onder meer leiden tot **betere schoolprestaties, minder gedragsproblematiek, minder delinquent gedrag en minder beroep op hulp**. Daarnaast heeft het een gunstige invloed op het welzijn van de ouders.

Geef aandacht voor veerkrachtig ouderschap

Vader of moeder worden is voor *alle* ouders één van de meest ingrijpende dingen in het leven. Ieder gezin beweegt zich gedurende het leven over de dimensie van zelfredzaamheid naar periodes van kwetsbaarheid en minder zelfredzaamheid. **Alle ouders** dienen zich te herkennen in voorlichtingscampagnes en interventies, zonder afgeschrikt te worden door positieve of negatieve connotaties. Investering is nodig in **(de voorbereiding op) het ouderschap, de onderlinge relatie tussen ouders, het versterken van de relatie met het kind en positief opgroeien**. Hiermee kunnen we met elkaar maatschappelijke uitdagingen als armoede, kindermishandeling, (vecht)scheidingen, sociale uitsluiting en eenzaamheid beter het hoofd bieden.

Focus op een veilige en gezonde hechting

Naast het bovenstaande is de **sociaalemotionele ontwikkeling tijdens de hechtingsperiode** na de geboorte van groot belang voor het gezond, veilig en kansrijk opgroeien van een kind. Juist in de eerste 1001 dagen ontwikkelen alle vitale systemen van een kind zich. Meer aandacht voor stimulering en hechting in deze periode maakt verschil voor de rest van het leven. De lichamelijke-, sociaalemotionele- en hersenontwikkeling dienen optimaal gestimuleerd te worden. Daarbij is het **reduceren van stress bij alle gezinsleden** van belang. Dit alles vraagt vanaf het allereerste begin dat ouders signalen van hun kind herkennen, erkennen en op anticiperen.

Verbind medische en sociale zorg

Gezond, kansrijk en veilig opgroeien omvat **verschillende leefgebieden die van invloed zijn op elkaar**. Zorg en medische ondersteuning van (aanstaande) ouders is niet de enige (en vaak ook niet de eerste) opgave. De medische zorg en ondersteuning zijn vaak pas effectief, wanneer mogelijke stress elementen (zoals het ontbreken van werk, inkomen, schuldenbeheer en een sociaal netwerk) zijn weggenomen. Daarna ontstaan pas de voorwaarden om te werken aan de eigen gezondheid en veiligheid. **Als de basis op orde is, blijkt zorg en ondersteuning effectiever**. En andersom: werk, inkomen en een sociaal netwerk blijven beter behouden als effectieve medische en psychische zorg aandacht en tijd krijgen om hun werk te doen. Verschillende medische en sociale beroepsgroepen (zoals wijkteammedewerkers, (sociaal) verpleeg- en verloskundigen, huisartsen, etc.) zullen elkaars toegevoegde waarde en expertise – nog meer – moeten ontdekken.

Hoe verder?

Een veilige, gezonde en kansrijke start voor ieder kind komt steeds vaker terug op de landelijke agenda. Er zijn veel organisaties en verschillende initiatieven en platforms die zich bezig houden met dit onderwerp. Verschillende partners hebben de handen ineen geslagen om te investeren in een gemeenschappelijk verhaal in een **agenderend platform voor een veilige gezonde en kansrijke start**. Een eerste stap was het uitbrengen van een **position paper**. De eerste partners van dit platform zijn *het Nederlands Jeugdinstituut, Nederlands Centrum Jeugdgezondheid, Kerngroep Manifest 1001 Kritieke Dagen, Erasmus MC, Hogeschool Leiden, TNO en Bernard van Leer Foundation*. Graag bouwen we hier de komende periode op voort.

Wilt u op de hoogte worden gehouden van de ontwikkelingen binnen het *agenderend platform voor een veilige, gezonde en kansrijke start*? Dat kan! Stuur hiervoor een mail naar Imke Verburg (I.Verburg@aef.nl).